

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 1. Ratio perfecte faciendi Ellemosynas pro diuitibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39652

§. 1. Ratio perfecte faciendi eleemosynas pro Diuitibus.

ffom 32. §
3. ad popul.

a Ruth 2. 9.
14.

1.
Praueni
pauperem
verecundū.

b Psa. 40. 1.

In eum locū

Gen. 18. 3 &
9.

Exi, & com-
pelle intrare.

c Luc. 10. 33.

d Tob. 2. 3.

Lib. 1. Offic.
c 11. § lib
2. c. 1.

2.

SI vis artem perdiscere faciendi Eleemosynā, quæ ars, teste Sancto Chry-
ostomo, est omnium, quæ sunt in terra, quæ studiosissima: vt quæ a Deo
centum pro vno recipiat: exemplum accipe in Booz diuite ac potente;
qui modo quodam excellēte, pauperula RUTH miserus est: quam videbat
in agro suo spicas colligentem, nec bolum a panis, aut aquæ haustum haben-
tem, quo se in tanto labore & æstu refrigeraret.

NAM primum: non expectauit ipse, vt R V T H panem aut aquam
peteret: sed proprio motu, videns eius necessitatem, eam obtulit. Si
itaque misericors es, ac diues: nec expectes donec pauper eleemosynam pe-
tat: cuius etsi lingua taceat, ipsa eius necessitas petit. præcipue cū pauper ex
illis est, quos occultos, & præ pudore nō audentes mendicare, appellamus;
huiusmodi enim pauperibus ipsa verecundia os obstruit, ne mēdicent: sed
vera misericordia aures habet apertas, & miseriæ eorum clamores exau-
dit. Quamobrem dixit Dauid: *b beatus, qui intelligit super egenum & pau-
perem:* & qui eius curam gerit. In quæ verba S. Augustinus ait: non esse
perfectam charitatem, quæ vi precum extorquetur: *quia nihil, ait, carius
emittitur, quàm quod precibus emittitur.* Quare qui magna est charitate præditus, &
gratis aliquid vult donare: prius donet, quàm rogetur; & potius inuitet ad
accipiendum. Eum in modum, quo Abraham & Loth non expectarunt,
vt peregrini eos rogarent: sed ipsi præuenientes rogabant eos, imò ma-
gna amoris significatione cogeabant, oblata munera accipere: ad quorum
imitationem & tu ipse meritò aliquando exibis, vt pauperes huiusmodi ve-
recundos quæras. qui aut ægroti iacent; aut domi suæ, præ pudore latent:
aut visitabis hospitalia, promptaque voluntate tuas illis offeres eleemosy-
nas. Et si quis valde egenus ad fores domus tuæ accesserit, meritò exhibis, a-
pertis que vlnis excipiens, præuenies illum; dans illi id, quo eum indigere in-
telligis: imitatus piū illum Samaritanum, qui *c hominem videns spoliatum
& seminuum* in via iacentem, etiam si nihil peteret, *appropians* tamen *alliga-
uit vulnera eius* & reliqua fecit, quibus ille opus habuit. Quod si *d cadaver*
cuiuspiam *mortui* desertum videris, curabis exemplo Tobia, sepultura
illud mandare: ex animo optans, offerri tibi tales occasiones, in quibus
possis tuas diuitias libenter collocare: siquidem (vt S. Ambrosius fuse o-
stendit) multò plura diues, qui has eleemosynas facit, acquirit: quam pau-
per, qui eas recipit.

ELEEMOSYNA deinde, quam Booz obtulit R V T H, libe-
ralis fuit, & copiosa: non enim illa die tantum eam cibauit; sed iulit

etiam

etiam, vt e tam diu messoribus suis iungeretur, donec omnes segetes meterentur, & cum eisdem cibum sumeret. Diuites enim liberales esse decet, iuxta facultates, quas à Deo acceperunt: regulam illam sequentes, quam senior Tobias filio suo dedit, dicens; *Ex substantia tua fac eleemosynam: & noli auertere faciem tuam ab ullo paupere: ita enim fiet, vt nec à te auertatur facies Domini. quomodo potueris, ita esto misericors. si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. premium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis. sed quis hic dies est alius, quam vltimus vitæ tuæ? cum te magna necessitate premi senties, ob imminentem Deo reddendam rationem: magnum tunc bonorum thesaurum ex tuis eleemosynis congregatum inuenies: siue illæ magnæ fuerint, quia tu diues eras; siue pauca, quia pauper: ita tamen, si cum hilaritate illas dederis; ac desiderio feceris plurimas. Nam *g quæ parceseminat, (ait Apostolus) parcesemetet; qui autem seminat in benedictionibus de benedictionibus & metet.* Et Sanctus Leo Papa: in hac, inquit, distributione, omnium fidelium pares animi esse possunt, etiam inter impares facultates: & qui largitati sunt viribus inæquales: mentis tamen affectione sunt similes: Nam fidelium liberalitas, non doni, sed amoris quantitate pensatur. sit itaque diues largus in dando quod habet: nec sit pauper inferior in desiderando, quod non potest.*

S E D non sufficit, quod eleemosyna sit larga, nisi & modum illum coniunctum habeat, quem ipsius B o o z eleemosyna habuit: indicij scilicet magnæ charitatis ostensis, quibus R v t h necessitati compatiabatur: cum qua loquebatur humanissimè, eis circumstantijs diuites monens; ne faciant eleemosynam cum aliquo mundanæ liberalitatis spiritu; sed charitatis & misericordiæ christianæ, quæ (vt Sanctus Gregorius ait) cor prius offert, quàm donum, iuxta illud Iob: *h flebam quondam super eo, qui afflictus erat, & compatiabatur anima mea pauperi, cuius miseriam meam reputabam: ex quo internæ misericordiæ externa signa procedunt verbis & operibus: consolando scilicet pauperem; eiusque miseriam, quomodo potest, subleuando.* Contra Christianam enim misericordiam esset, mala verba pauperi dare; & exigua misericordia, tantùm verba dare, etiam si sint bona: quæ, vt Sanctus Iacobus Apostolus dixit, parum illi profunt. Et Sanctus Ioannes: *k non diligamus, inquit, verbo, neque lingua, sed opere, & veritate.* perfecta enim misericordia ex bonis verbis, bonisque operibus completur, iuxta illud Ecclesiastici consilium: *l Fili in bonis, quæ tribuis, non des querelam: & in omni dato tuo non des tristitiam verbi mali.* Nonne ardorem refrigerabit ros? sic & verbum bonum refrigerat melius quam datum. Nonne sæpè verbum cum

c Rut. 2. 21.

f Tob. 4. 7.
Liberalis
sit Eleemo
synasg2. Cor 9. 6.
Serm. 1. de
collectis &
serm. 6. de
quadages
cc
cc3.
Compassio
ne plena,Lib. 19. mo
ral. c. 4.
h Iob. 39.
25.i Iacob. 2. 15.
k 1. Ioa. 3. 18.

l Eccl. 18. 15.

Lib. 21. Moral. c. 14

humanitate prolatum pluris sit quam datum bonum? sed utraque in homine iustificato simul inueniuntur. Ex qua sententia colligit S. Gregorius: humilitatem in verbis debere pietatem in operibus comitari: ne horum fructus pereat.

4.
in Ruth. 2. 9

SED ulterius multò progressa est excellens Booz misericordia: qui non satis habuit, quòd ipse RUTH ipsius misereretur, & liberalem se in eam ostenderet: sed in mandauit, inquit, *pueris meis, ut nemo molestus sit tibi.* sapè enim euenit, ut diues sit pius, & misericors; famulus verò, per quem eleemosynam largitur, sit morosus & male affectus. non decet autem, si Dominus est liberalis, & humanus: domus præfectum parcum esse & morosum, expeditque huiusmodi incommodum à misericordii diuite præueniri, & auerti.

5.
in Ruth. 2. 9.
14.

HVC accedit, quòd Booz eam misericordiam & eleemosynam fecerit modo quodam ingenuo & honorato, dicens RUTH: etiam *n cum siteris uade ad sarcinulas, & bibe aquas de quibus & pueri bibunt: & quando hora uescendi fuerit, ueni huc & comede panem,* quemadmodum cæteri ad eorum mensam. Imò ipso die ex propria manu dedit illi quod comederet, ut colligitur ex alia translatione dicente: *porrexit ei granatum,* cibum scilicet quo messorum uesciebantur, ex frumenti granis tostis confectum. Ex quo apparet, piuum diuitem debere eleemosynam facere modo qualitati pauperis accommodato: illum scilicet iuxta sui status qualitatem honorando: nec semper mittere debet eleemosynam ad ipsam portam domus; sed nonnunquam inducendus est pauper in ipsam domum; & sternenda ei mensa, in qua comedat. imò aliquando coniiciendo oculos in eum, quem pauper ipse refert, & cuius amore diues eum recepit; decet ad propriam mensam illum adhibere: quemadmodum Sanctus Ludonicus Rex Galliarum faciebat, seruata interim decentia & decoro conuenienti. nec semper danda est eleemosyna per alterius manum; sed etiam interdum propria. Solet enim Dominus noster huiusmodi factum particulari aliqua consolatione remunerare; quæ pars quædam sit illius centupli, quod in hac vita largitur facienti eleemosynam. Quod experiuntur quotidie, qui hospitalia visitantes, pauperibus ministrant, manus eorum lauant, ungues abscondunt, & cibum porrigunt, etiam in ipsum os illum immittentes; & omnes bsanditias illis ostendentes, quas pia & sollicita mater agroranti filio ostenderet. In huiusmodi enim occasionibus locum habet, quod ipse Saluator dixit: *o qui fecerit uoluntatem Patris mei, qui in caelis est, ipse meus frater, & mater est.* & licebit certè matrem CHRISTI appellare eum, qui, ut illi obediat, seruit, ministrat, & matris spiritu indulget

Ita Tho. & Kyran.

o Mat. 12. 5

pauperi:

pauperi: in quo est ipsemet Christus. Cùm igitur filij valdè gratos soleant se in matres suas ostendere: quos fauores, & quas delicias non exhibebit hic Dominus ijs, quos matris suæ nomine dignatur: eò quòd tale officium in ipsum exercent. De eisdem S. Gregorius declarat illud, quòd habetur apud Iob: *p. visitans speciem tuam, non peccabis.* Certum est omnes homines eiusdem esse speciei: & quoad hoc vnumquemque esse alterius imaginem, & similitudinem: sed pauper homo est multò maior similitudo nostra quàm diues. Nam diuitiæ homini adueniunt extrinsecè, & ipsi naturæ sunt tanquam addimenta: paupertatem autem & miseriam ex ipsa sua natura post peccatum habet. Est autem aptum medium ad vitanda peccata, humili modi pauperes visitare: intiendo in eis imaginem tuam; & ex eo agnoscendo, eisdem te miseris esse subiectum, quibus illi. ex quo altiores in humilitate iacies radices. Quòd si eorum necessitatibus ita subuenias: sicut velles alios tuis subuenire: solidaberis in charitate: & ex tali visitatione proficies, nouaque consolatione & spiritu refectus abices.

SED PRÆDICTIS omnibus vltimam Booz manum imposuit, cùm suis pueris præcepit: *q. de vestris quoque manipulis proiicite de industria, & remanere permittite, vt ABSQVE RVBORE colligat,* cogitans: se iure legis posse eas colligere: O charitatem omni admiratione suspiciendam! ô perfectæ misericordiae intensiones, quæ modum & viam adinuenit, qua pauper tanquam sibi debitum accipiat, quod ex mera gratia offertur! de magno illo Eleemosynario S. Ioanne Patriarcha Alexandrino refertur: quòd cùm intelligeret, iuuenem quendam, nobilium & diuitum parentum aliam filium, in magnam paupertatem incidisse: ne is eleemosynam accipere erubesceret, iussit quendam eius famulum, in antiqua aliqua charta recognitione quandam scribere, qua constaret, ipsum Patriarcham à multis annis debere ipsius iuuenis parenti magnam auri summam: eamque chartam eidem iuueni offerret, suaderetque, vt creditum illud parentis à Patriarcha exigeret. Quòd cum iuuenis fecisset, sine vlla difficultate aut mora recepit, specie crediti, honoratissimam eleemosynam, prodeuntem ex pectore illo, magis anxio ad dandum, quàm sint omnes huius mundi avari ad accipiendum. O virum admirabilem, qui *fecit mirabilia in vita sua!* siquidem sanctas humili modi fraudes adinuenit, non vt aliena sibi vsurparet, sed vt propria largiretur; nò vt furtum occultaret, sed vt eleemosynam dissimularet; non vt iram, detrimentum patientis impediret; sed vt pudorem, recipientis commodum, remoueret.

OMNIA hæc præcipuam suam originem habent ab humilitate, quæ misericordiam comitatur: in qua non hominum laudes, sed gloria ipsius Dei quaeritur; non eleemosynarius haberi, sed reuera talis esse apud

Lib 6. Moral. c. 6.
p Iob. 5. 24.

6.
q Ruth. 2. 16

In vita vita

Eccl. 31. 9.

7.

Deum : faciendo eleemosynam ita occulte , vt homines id non videant. quemadmodum S. Nicolaus eleemosynam fecit , qua tres virgines nubere possent : quæ aliàs erant in periculo : secutus Christi D. N. consiliū , dicentis : *s cum facis eleemosynam , noli tibi canere ante te , sicut hypocrita faciunt in Synagogis , & in vicis , vt honorificentur ab hominibus : Amen dico vobis receperunt mercedem suam.* O infelicem fucata laudis mercedem , propter opus , quod æternam potuisset gloriam promereri ! est tamen eadem laus merces falsæ illi misericordiæ proportionata. Nam , vt Sanctus Gregorius de Eleemosynariis in peccatis suis obstinatis ait , pecuniam quidem suã dant Deo , sed animam Diabolo : ita de his dicere licet : quod pecuniam suam Christo dent ; sed cor , mundo & peccato. Quamobrem ait Christus D. *te faciente eleemosynam : nesciat sin. ira tua quid faciat dextra tua* , hoc est : stude quantum in te erit , intentionem tuam ita occultare , vt non solum alios homines lateat ; sed si erit possibile , etiam te ipsum : Ita vt operi bono nihil intentionis vanæ commisceas : alioqui eleemosyna , quæ ex se volaret in cœlum ; ob sinistram huiusmodi intentionem herebit in terra , & peribit. Quare si fuerit aliquando necesse eleemosynã publicè fieri , intentio tamen semper maneat occulta : vt scilicet dextera manus eam porrigat intentione ad eò recta , vt manus sinistra nihil habeat intentionis obliquæ.

DENIQUE magni huius viri misericordia , etiam in eo eluxit , quod Notum i audiens , quæ RUTH ab eo facta referebat , dixerit , *t benedictus sit ille à Domino : quoniam eandem gratiam , quam præbuerat viuis , seruauit & mortuis.* his verbis significans eius misericordiam firmã esse ac stabilem : vt quæ non obliuisceretur amicorum etiã post mortem ; sed extenderet se quoque ad pauperes , quæ mortuos , sanguine contingebant. quemadmodũ & Dauid magnã exhibuit misericordiam ijs , *u qui supererant de domo Ionatha.* Quãuis vt hæc misericordia plena sit & perfecta , debet etiã se extendere ad inimicos : iuxta Sapientis consiliū : *x si esurierit inimicus tuus , ciba illum : si sitierit da ei aquam bibere.* sic enim plenè satisfacies consilio Saluatoris dicentis : *y estote misericordes sicut & Pater vester misericors est :* qui etiam malis & ingratis benè facit.

S. 2. Quæ ratione pauperes possint eleemosynas facere.

SI pauper es , & artem quoque callere cupis , faciendi eleemosynam : exemplar respice in paupere RUTH tibi propositum. quæ exijt , vt labore suo spicas colligens , non seipsam tantum , sed æque pauperem N O E M I (quæ tanquã ætate grandæua domi manserat) aleret , ac sustentaret. Nam cum vesperi domum rediret , *a tres modios hordei quos excusserat ex spicis collectis* , statim tradidit *socris suæ : insuper protulit & dedit ei de reliquis cibi sui , quo saturata fuerat* , & quem B O O Z eleemosynæ nomine illi dederat. quo facto duplicem rationem ostendit , quæ possint etiam pauperes esse eleemosyna-

3 Matt. 62.

Lib. 19. Moral. c. 14. & part. 3. post admon. 21. Humilitas misericordia iungatur.

8.

1 Ruth. 2. 20. Ad mortuos & inimicos extendatur. u 2. Reg. 9. 3

x Prou. 25. 21.

y Luc. 6. 36.

a Ruth. 2. 18